

UDC (УДК) 3.073.1:347.77(477)

Катеринчук Іван Петрович,
доктор юридичних наук, доцент,
ректор Одеського державного університету
внутрішніх справ
e-mail: ivan.katerynychuk1961@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-4381-0615

ПРАВОВА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

Анотація. Зроблено висновок, що формування та реалізація державної політики держави у сфері інтелектуальної власності передбачає: приведення чинного законодавства до міжнародних норм і стандартів; створення та розвиток ефективної інституційної бази, необхідної для забезпечення придбання, здійснення та захисту прав інтелектуальної власності; наявність фінансових інструментів для підтримки інновацій та забезпечення правового захисту й використання інтелектуальної власності; співпрацю в галузі інтелектуальної власності з промисловістю та підприємництвом, з академічним та університетським середовищем, науково-дослідними установами, засобами масової інформації, громадськими організаціями; посилення міжнародного співробітництва та встановлення нових партнерських відносин для динамічного розвитку Національної системи інтелектуальної власності та її ефективності.

Ключові поняття: інтелектуальна власність, правова політика, законодавство, концепція, правопорушення, злочин, відповідальність, реформування.

Katerynychuk Ivan,
Doctor of Law, Associate Professor,
the rector of Odessa State University of Internal Affairs
e-mail: ivan.katerynychuk1961@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-4381-0615

LEGAL POLICY OF THE STATE IN THE SPHERE OF SAFEGUARDING THE RIGHT OF INTELLECTUAL PROPERTY IN UKRAINE

Abstract. The Constitution of Ukraine establishes the levels of legal regulation of social relations, included in the field of intellectual property, in particular: the first level consists of international treaties (which were ratified by the Verkhovna Rada of Ukraine and became part of the national legislation); the second level includes laws; the third level includes other regulations. The national legislation and international legal acts that determine the state policy of the state in the field of intellectual property are considered.

The analysis of the entities implementing the state policy in the field mentioned above includes: the Cabinet of Ministers of Ukraine, its subdivisions, local executive authorities, Interstate Council on Legal Protection and Protection of Intellectual Property, Ministry of Internal Affairs of Ukraine, National Police of Ukraine, Security Service of Ukraine, State Fiscal Service of Ukraine, Ministry of Culture of Ukraine, State Agency of Cinema of Ukraine, Antimonopoly Committee of Ukraine, etc.

The Concept of reforming the state system of legal protection of intellectual property in Ukraine is analyzed. It is concluded that the formation and implementation of the state policy of the state in the field of intellectual property provides for bringing the current legislation to international norms and standards; creation and development of an effective institutional framework necessary to ensure the acquisition, exercise and protection of intellectual property rights; availability of financial instruments to support innovation and ensure the legal protection and use of intellectual property; cooperation in the field of intellectual property with industry and entrepreneurship, with the academic and university environment, research institutions, mass media, public organizations; strengthening international cooperation and establishing new partnerships for the dynamic development of the National Intellectual Property System and its efficiency.

Key concepts: intellectual property, legal policy, legislation, concept, offense, crime, responsibility, reform.

Вступ

Конституція України гарантує громадянам свободу літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності [1]. З часів незалежності держава почала приділяти особливу увагу сприянню розвитку науки інтелектуальної власності, охорони її результатів. Правовою основою режиму інтелектуальної власності є законодавство України у даній сфері.

Важливим для суспільства та держави є стан національної правової політики у сфері охорони прав інтелектуальної власності, оскільки значення інтелектуальної власності у розвитку суспільства відіграє головну роль, вона більшою мірою є тим рушієм, який здатний надати пришвидшеного економічного й соціального розвитку. Характер взаємозв'язків держави і механізмів правового регулювання відносин у певній сфері обумовлений нерозривним зв'язком між державою і правом, оскільки саме держава як апарат політичної влади здійснює через свої органи правотворчу, правозастосовну і правоохоронну діяльність [2, с. 220].

На сучасному етапі розвитку суспільства держава активно здійснює і реалізує правову політику у сфері інтелектуальної власності шляхом прийняття розмаїтих нормативно-правових актів. Аналіз сучасного нормативно-правового регулювання інтелектуальної власності свідчить про відсутність цілісного, узгодженого нормативно-правового регулювання відносин у сфері охорони прав інтелектуальної власності, оскільки результати інтелектуальної творчої діяльності мають підлягати особливій правовій охороні. Це, насамперед, пов'язано з правовою політикою у цій сфері. Тому слушно є думка академіка Ю. С. Шемшученка, який вважає, що засадничою ідеєю правової політики має бути її інституційний зв'язок із правом. Політика виявляє суспільні проблеми й ініціює їх вирішення перед владою, а право надає відповідним рішенням юридичної форми, забезпечує виконання цих рішень на державному рівні [3, с. 34].

Метою статті є аналіз правової політики у сфері інтелектуальної власності в Україні, визначення недоліків у її функціонуванні та пошук основних напрямів її удосконалення та подальшого розвитку.

Теоретичною основою дослідження стали праці вітчизняних учених: В. Б. Авер'янова, Ю. П. Битяка, В. В. Галуцька, І. П. Голосніченка, С. Т. Гончарука, Є. В. Додіна, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова, А. Т. Комзюка, В. І. Курила,

С. Г. Стеценка, Р. Б. Шишки та інших науковців. Окремим аспектам адміністративно-правового регулювання охорони прав інтелектуальної власності, а також діяльності органів публічної влади у досліджуваній сфері були присвячені дослідження І. Г. Запорожець, Ф. О. Кіриленка, О. В. Кульчицької, Г. С. Римарчук, О. В. Тандира, Є. В. Юркової, Ю. С. Шемшученка, А. В. Чукаєвої. Однак аспекти розгляду державної політики у сфері інтелектуальної власності як головної складової розвитку держави висвітлені ще не повною мірою, що й обумовлює актуальність нашого дослідження.

1. Правові норми реалізації державної політики у сфері захисту інтелектуальної власності

До 1991 року в Україні, як і у всьому колишньому Радянському Союзі, через переваги суспільної форми власності та пануючої соціалістичної ідеології були відсутні спеціальні закони про правову охорону інтелектуальної власності, а правове регулювання відносин у цій сфері забезпечувалося, зазвичай, підзаконними актами.

Необхідність проведення в незалежній Україні правової політики у сфері інтелектуальної власності обумовлена вимогами часу. Проголошений Україною курс на інтеграцію до Європейського Союзу і вступ до Світової організації торгівлі потребує забезпечення захисту прав на об'єкти авторських і суміжних прав та об'єкти промислової власності на рівні, який існує в економічно розвинених країнах. Конституція України визначає та гарантує кожному право володіти, користуватись та розпоряджатись результатами інтелектуальної та творчої діяльності, а також гарантує кожному право на захист об'єктів інтелектуальної власності, тобто Основний Закон визначає базові аспекти захисту прав людини у зазначеній сфері [1].

Окрім того, Конституцією України закріплюються рівні правового регулювання суспільних відносин, в тому числі й у сфері інтелектуальної власності, зокрема: перший рівень становлять міжнародні договори (які були ратифіковані Верховною Радою України та стали частиною вітчизняного законодавства); до другого рівня відносяться закони; до третього – інші нормативно-правові акти.

Основними нормативно-правовими актами сьогодення, за допомогою яких реалізується правова політика держави у сфері охорони інтелектуальної власності, є: Конституція України, Господарський, Цивільний, Митний, Податковий, Кримінальний кодекси України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Кодекс законів про працю України, Цивільний

процесуальний, Господарський процесуальний, Кримінальний процесуальний кодекси України, Кодекс адміністративного судочинства України, закони України: «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», «Про охорону прав на промислові зразки», «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування» та ін. Однак після прийняття указаних законів перед суспільством постало питання подальшого розвитку законодавства у сфері інтелектуальної власності.

Важливим кроком у реалізації правової політики у сфері інтелектуальної власності стала ратифікація Верховною Радою України у 1994 році «Всесвітньої конвенції про авторське право». Головна мета конвенції полягає у створенні універсального режиму для охорони і захисту авторських прав на літературні, наукові та художні твори на міжнародному рівні. Маються на увазі такі різновидності творів, як письмові, музичні, драматичні та кінематографічні, твори живопису, графіки та скульптури [4]. Слід зазначити, що положення конвенції доволі чітко визначають порядок публікації творів, оформлення авторства, конкретні гарантії матеріальних і нематеріальних прав авторів. У ній передбачається, зокрема, що період охорони авторського права не може бути коротшим життя автора і 25 років після його смерті. Крім того, слід також вказати цілу низку міжнародних актів, які визначають загальні засади функціонування системи правової охорони інтелектуальної власності, а саме: Паризьку конвенцію про охорону промислової власності від 25.12.1991 р. [5]; Бернську конвенцію про охорону літературних і художніх творів від 24.07.1971 р. [6]; Конвенцію про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності від 14.07.1967 р. [7] тощо.

Отже, нині міжнародно-правові акти є невід'ємною складовою національного законодавства, вони, своєю чергою, визначають міжнародно-правову політику держави у сфері інтелектуальної власності. Однак окреслений нами перелік міжнародно-правових актів не є вичерпним, оскільки наша країна ратифікувала значну їх кількість.

Так, серед кодексів насамперед слід вказати Цивільний кодекс України, який відповідно до ст. 4 ЦК України є основним, базовим кодифікованим актом, який регулює відносини у сфері інтелектуальної власності. Регламентація відносин із розпорядження правами інте-

лектуальної власності відображено у Главі 75 «Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності» та Книзі 4 «Право інтелектуальної власності» ЦК України (глави 35–46), а особливості правової охорони деяких об'єктів інтелектуальної власності – у спеціальних законах [8]. Однак між положеннями Цивільного кодексу України та нормами спеціальних законодавчих актів є низка суперечностей. Наприклад, на підставі системного тлумачення Закону України «Про авторське право і суміжні права» порівняно з Цивільним кодексом України можна визначити, що авторський договір про передачу невиключного права – це договір про надання невиключного дозволу на використання творів чи об'єктів суміжних прав. Тобто за таким авторським договором права не передаються (не відчужуються), а особа лише отримує дозвіл на їх використання в межах, встановлених умовами цього договору. Однак існування такої термінології у Законі, безумовно, не сприяє визначеності правових норм. Реформування системи правової охорони об'єктів інтелектуальної власності має передбачати усунення недоліків законодавчого механізму набуття прав на результати інтелектуальної, творчої діяльності, створення правових засад надійного захисту прав творців та їхніх правонаступників, недопущення випадків зловживання правами інтелектуальної власності окремими особами.

Окрім Цивільного, також варто вказати Господарський кодекс України, який містить Главу 16 «Використання у господарській діяльності прав інтелектуальної власності» [9], яка спрямована на регулювання відносин щодо використання у господарській діяльності прав інтелектуальної власності. А відтак, зазначена глава вказаного кодексу визначає об'єкти інтелектуальної власності у сфері господарювання та правомочності їх використання.

Специфіка господарських відносин виявляється в комерційній діяльності суб'єктів господарської діяльності. Вона сприяє видовому закріпленню неправомірних дій лише в частині підприємницької діяльності та цивільного обороту товарів. Тому ці норми при кваліфікації складу правопорушення доповнюються нормами адміністративного, кримінального чи цивільного права.

Не можна оминути увагою Кримінальний кодекс України, який передбачає відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності, що відображена у нормах ст.ст. 76, 177 КК України (Розділ V Особливої частини) та ст.ст. 203-1, 216, 229 КК України (Розділ VII Особливої частини) [10]. Аналіз чинної системи Особливої частини КК України засвідчує,

що відносини у сфері інтелектуальної власності не враховані кримінальним законодавством як самостійний або один зі складових родових (видових) об'єктів злочинів і тому знаходяться в різних розділах Особливої частини, що є порушенням загальноприйнятого принципу побудови певної системи та певної послідовності.

Так, удосконалення кримінально-правової охорони права інтелектуальної власності має передбачити виділення злочинів у сфері інтелектуальної власності в окремий розділ «Злочини у сфері інтелектуальної власності» у Кримінальному кодексі України, що дасть змогу здійснювати кримінологічну характеристику цих злочинів і, відповідно, створити ефективну систему заходів щодо протидії злочинам у сфері інтелектуальної власності та запобігання їм. Це набуває особливої актуальності й тому, що існування зазначеної самостійної групи злочинів пройшло випробування в законодавстві багатьох європейських держав.

Наступний кодифікований нормативно-правовий акт, на якому доцільно наголосити, – Кодекс України про адміністративні правопорушення, який передбачає підстави настання адміністративної відповідальності за вчинення правопорушення у сфері інтелектуальної власності. А саме, ст.ст. 51-2 КУпАП «Порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності», 164-3 «Недобросовісна конкуренція», 164-6 «Демонстрування і розповсюдження фільмів без державного посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів», 164-7 «Порушення умов розповсюдження і демонстрування фільмів, передбачених державним посвідченням на право розповсюдження і демонстрування фільмів», 164-9 «Незаконне розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних», 164-13 «Порушення законодавства, що регулює виробництво, експорт, імпорту дисків для лазерних систем зчитування, експорт, імпорту обладнання чи сировини для їх виробництва» [11]. Категорія адміністративних правопорушень, що регламентовані адміністративним законодавством, виступає показником, поряд із кримінально-правовими та цивільно-правовими проступками та злочинами, забезпеченням прав та законних інтересів осіб та гарантією захисту визначених у законі прав на об'єкти права інтелектуальної власності.

Шляхом правильності визначення кваліфікаційного складу адміністративного правопорушення в цій сфері, з урахуванням ступеня суспільної небезпеки вчинених дій та об'єкта посягання, стає можливим притягнути до адміністративної відповідальності винних осіб та

реалізувати право на охорону об'єктів інтелектуальної власності.

Поряд зі спеціальними законами у сфері інтелектуальної власності в Україні діє низка підзаконних нормативно-правових актів, починаючи з указів Президента України, постанов і розпоряджень Кабінету Міністрів України та відомчих актів.

2. Суб'єкти реалізації державної політики у сфері захисту інтелектуальної власності

На основі аналізу наукової літератури та чинної нормативно-правової бази можемо запропонувати своє бачення щодо конкретних суб'єктів, які здійснюють реалізацію державної політики в зазначеній сфері. Їх можна умовно поділити на державні органи загальної юрисдикції та органи спеціальної юрисдикції. Своєю чергою, до органів загальної юрисдикції відносяться Кабінет Міністрів України, його структурні підрозділи, місцеві органи виконавчої влади, а також Міждержавна рада з питань правової охорони й захисту інтелектуальної власності. З іншого боку, до спеціальних державних органів слід віднести Міністерство внутрішніх справ України, Національну поліцію України, Службу безпеки України, Державну фіскальну службу України, Міністерство культури України, Державне агентство України з питань кіно, Антимонопольний комітет України та ін.

Серед державних органів загальної юрисдикції особливу увагу слід приділити Міждержавній раді з питань правової охорони й захисту інтелектуальної власності, яка є органом галузевого співробітництва СНД, що здійснює діяльність у межах своїх повноважень та є підзвітною Раді глав урядів і Економічній раді СНД. Головними завданнями Ради є те, що вона здійснює координацію спільної діяльності держав-учасниць угоди зі створення, розвитку та удосконалення механізмів правової охорони й захисту інтелектуальної власності; розвитку науково-технічного, торговельно-економічного та соціально-культурного співробітництва; здійснення спільних дій із запобігання правопорушенням, а також виявлення та припинення їх у сфері інтелектуальної власності. Крім того, вона сприяє обмінові законодавчою, нормативною, методичною та іншою інформацією у сфері охорони й захисту інтелектуальної власності [12]. Зазначене свідчить про важливу роль Ради у здійсненні правової політики держави у сфері інтелектуальної власності.

Стратегією сталого розвитку «Україна-2020», схваленою Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5, передбачено проведення реформи захисту інтелектуальної власності [13]. У зв'язку з цим, розпоряджен-

ням Кабінету Міністрів України від 01.06.2016 р. № 402-р., схвалено Концепцію реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні. Основними напрямками її реалізації визначено: 1) запровадження прозорої дворівневої структури державної системи правової охорони інтелектуальної власності, за якої Міністерство економічного розвитку забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері інтелектуальної власності, а національний орган інтелектуальної власності виконує певні публічні функції (владні повноваження) з реалізації державної політики у зазначеній сфері; 2) реорганізація системи колективного управління майновими авторськими та суміжними правами; 3) удосконалення національного законодавства та його гармонізація зі законодавством ЄС [14].

Однак, проаналізувавши напрями реформування та зміни, що пропонуються в Концепції, звернемо увагу на деякі недоліки. По-перше, реформування має на меті запровадження прозорої структури державної системи правової охорони інтелектуальної власності, і лише останній напрям запропонованих змін спрямований на удосконалення національного законодавства. Тому проведення законодавчих змін має передувати чи, принаймні відбуватися паралельно з реформуванням державної системи органів, що реалізують політику у сфері охорони об'єктів інтелектуальної власності. По-друге, привертає увагу вдосконалення положень про адміністративну та кримінальну відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності шляхом внесення змін до норм відповідних кодексів.

Як наголошується в Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні під час формування державної політики у сфері інтелектуальної власності необхідно враховувати світовий досвід. Так, поширеною світовою практикою під час побудови системи управління інтелектуальною власністю є підпорядкування організації, що здійснює заходи щодо надання правової охорони об'єктам права інтелектуальної власності, профільному міністерству, яке відповідає за розвиток економіки, торгівлі та промисловості. Така система застосовується в більшості розвинених держав з інноваційною економікою [14].

Відповідно до Концепції – Міністерство економічного розвитку і торгівлі України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері інтелектуальної власності, технічного регулювання та захисту прав споживачів, а

також міжвідомчої координації з питань економічного і соціального співробітництва України з Європейським Союзом [15].

Виконання конкретних функцій у цій сфері виконує Департамент інтелектуальної власності, а саме: 1) забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері інтелектуальної власності; 2) узагальнює та аналізує досвід зарубіжних країн, розробляє та вносить пропозиції щодо вдосконалення та гармонізації національного законодавства з нормами міжнародних договорів, учасницею яких є або має намір бути Україна; 3) здійснює державний нагляд (контроль) за дотриманням суб'єктами господарювання незалежно від форми власності вимог законів України «Про авторське право і суміжні права», «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» і «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування»; координує співробітництво з ЄС та державами-членами у сфері інтелектуальної власності тощо [16].

Державна фіскальна служба України відповідно до покладених на неї завдань вживає заходи щодо захисту прав інтелектуальної власності у процесі зовнішньоекономічної діяльності, недопущення переміщення через митний кордон України контрафактних товарів [17].

Найбільш наближеними для виконання повноважень у сфері захисту авторських прав є Міністерство культури України та Державне агентство України з питань кіно. Так, Мінкультури України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах культури та мистецтв, охорони культурної спадщини, вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей, державної мовної політики, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері кінематографії, відновлення та збереження національної пам'яті [18].

Своєю чергою, Державне агентство України з питань кіно здійснює державний нагляд (контроль) у сфері кінематографії, а також проводить аналіз діяльності суб'єктів кінематографії, за результатами якого готує висновки щодо тенденцій розвитку національної кінематографії. Цікавим є те, що це агентство здійснює контроль за дотриманням квоти демонстрування національних фільмів під час використання національного екранного часу, умов розповсюдження і демонстрування фільмів

мів, передбачених державним посвідченням на право розповсюдження і демонстрування фільмів, та за наявності зазначеного державного посвідчення; складає протоколи про адміністративні правопорушення у сфері кінематографії [19].

У межах своїх повноважень, Служба безпеки України бере участь у розробленні та здійсненні заходів із забезпечення захисту державної таємниці України; у порядку, визначеному законодавством, сприяє підприємствам, установам, організаціям, підприємцям у збереженні їхньої комерційної таємниці, розголошення якої може завдати шкоди інтересам України; відповідно до Указів Президента України має створити спеціальні підрозділи із запобігання правопорушенням у сфері інтелектуальної власності; несе відповідальність за державну політику щодо голографічного захисту товарів і документів, здійснює державний контроль і координацію діяльності у цій сфері [20].

Різновидом охорони права інтелектуальної власності є антимонопольна діяльність держави. Здійснення дій, обумовлених законодавством України як *недобросовісна конкуренція*, зобов'язує Антимонопольний комітет України [21] та органи Національної поліції України здійснювати провадження у справах про адміністративні правопорушення за ст. 164-3 КУпАП «Недобросовісна конкуренція» [11]. До таких дій відносяться: незаконне копіювання форми, упаковки, зовнішнього оформлення, а так само імітація, копіювання, пряме відтворення товару іншого підприємця, самовільне використання його імені; умисне поширення неправдивих або неточних відомостей,

які можуть завдати шкоди діловій репутації або майновим інтересам іншого підприємця; отримання, використання, розголошення комерційної таємниці, а також іншої конфіденційної інформації з метою заподіяння шкоди діловій репутації або майну іншого підприємця.

Висновки

Так, формування та реалізація правової політики держави у сфері інтелектуальної власності передбачає приведення чинного законодавства до міжнародних норм та стандартів; створення і розвиток дієвої інституційної бази, яка необхідна для забезпечення набуття, здійснення та захисту прав інтелектуальної власності; наявність фінансових інструментів для підтримки інноваційної діяльності та забезпечення правової охорони і використання інтелектуальної власності; співпрацю в сфері інтелектуальної власності з промисловістю і підприємництвом, з академічним та університетським середовищем, науково-дослідними установами, засобами масової інформації, громадськими організаціями; зміцнення міжнародного співробітництва та встановлення нових партнерських зв'язків для динамічного розвитку Національної системи інтелектуальної власності та підвищення її ефективності.

Наразі вирішення зазначених проблем щодо проведення державної політики в сфері інтелектуальної власності в Україні залишається перспективним завданням вітчизняної правової системи, яке потребує подальшого розв'язання.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-ВР> (дата звернення: 05.08.2019).
2. Колодій А. М., Копейчиков В. В., Лисенков С. Л. та ін. Загальна теорія держави і права: навч. посібник. К.: Юрінформ, 1999. 320 с.
3. Шемшученко Ю. С. Що є право? *Антологія української юридичної думки*. 2005. 10 т. С. 30–46.
4. Всесвітня конвенція про авторське право 1952 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_052 (дата звернення: 02.08.2019).
5. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_123/conv (дата звернення: 05.08.2019).
6. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 24 липня 1971 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_051/conv (дата звернення: 05.08.2019).
7. Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності: міжнародний документ від 14 липня 1967 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_169/conv (дата звернення: 03.08.2019).
8. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 02.08.2019).
9. Господарський кодекс: Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 02.08.2019).
10. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення 02.08.2019).

11. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/80731-10> (дата звернення: 02.08.2019).
12. Про співробітництво у сфері правової охорони й захисту інтелектуальної власності та створення Міждержавної ради з питань правової охорони й захисту інтелектуальної власності: Угода від 19 листопада 2010 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/997_n31 (дата звернення: 04.08.2019).
13. Про Стратегію сталого розвитку «Україна–2020»: Указ Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (дата звернення: 04.08.2019).
14. Про схвалення Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 червня 2016 р. № 402-р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/402-2016%D1%80> (дата звернення: 02.08.2019).
15. Питання Міністерства економічного розвитку і торгівлі: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 459-2014-п. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/459-2014-п> (дата звернення: 05.08.2019).
16. Про затвердження Положення про департамент інтелектуальної власності: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 15 червня 2017 р. № v0871731-17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0871731-17> (дата звернення: 05.08.2019).
17. Про Державну фіскальну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2014 р. № 236. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-п> (дата звернення: 05.08.2019).
18. Про затвердження Положення про Міністерство культури України: Постанова Кабінету Міністрів України від 3 вересня 2014 р. № 495. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/495-2014-%D0%BF> (дата звернення: 04.08.2019).
19. Про затвердження Положення про Державне агентство України з питань кіно: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 липня 2014 р. № 277. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/277-2014-%D0%BF> (дата звернення: 07.08.2019).
20. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 р. № 2740-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>.
21. Про Антимонопольний комітет: Закон України від 26 листопада 1993 р. № 3659-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12> (дата звернення: 05.08.2019).

References

1. Konstytutsiia Ukrany [Constitution of Ukraine: Law of Ukraine of 28 June. 1996 No 254k/96-VR]. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-BR> (accessed: 05.08.2019) [in Ukr.].
2. Kolodiy, A. M., Kopeychikov, V. V., Lysenkov, S. L., Pastukhov, V. P., & Tikhomirov, O. D. (1999) *Zahal'na teoriia derzhavy I prava* [General theory of state and law]. Kyiv: Jurinform [in Ukr.].
3. Shemshuchenko, Yu. S. (2005) *Shcho ye pravo?* [What is the right?]. *Antolohaia ukrains'koi yurydychnoi dumky* (Anthology of Ukrainian Legal Thought), 10, 30–46 [in Ukr.].
4. *Vsesvitnya konventsiiya pro avtors'ke pravo 1952 roku* [The 1952 World Copyright Convention]. Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_052 (accessed: 02/08/2019) [in Ukr.].
5. *Paryz'ka konventsiiya pro okhoronu promyslovoyi vlasnosti* [The Paris Convention for the Protection of Industrial Property of 20 March. 1883]. Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_123/conv (accessed: 05/08/2019) [in Ukr.].
6. *Berns'ka konventsiiya pro okhoronu literaturnyh I khudozhnih tvoriv* [Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works of 24 July 1971]. Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_051/conv (accessed: 05/08/2019) [in Ukr.].
7. *Konventsiiya pro zasnyvanya Vsesvitnyoi orhanizatsii intelektual'noi vlasnosti* [Convention on the Establishment of the World Intellectual Property Organization: international document of 14 July 1967]. Retrieved from http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_169/conv (accessed: 03/08/2019) [in Ukr.].
8. *Tsyvil'nyi kodex Ukrainy: Zakon Ukrainy* [The Civil Code of Ukraine: Law of Ukraine of January 16 2003 No 435-IV]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (accessed: 02/08/2019) [in Ukr.].
9. *Hospodarskyi kodex Ukrainy: Zakon Ukrainy* [Business Code: Law of Ukraine of January 16 2003 No 436-IV]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (accessed: 02/08/2019) [in Ukr.].
10. *Kryminal'nyi kodex Ukrainy: Zakon Ukrainy* [The Criminal Code of Ukraine: Law of Ukraine of 05 April 2001 No 2341-III]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (accessed: 02/08/2019) [in Ukr.].
11. *Kodex Ukrainy pro administratyvni pravoporushenia: Zakon Ukrainy* [Code of Ukraine on Administrative Offenses: Law of Ukraine of 07 Dec 1984 No 8073-X]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/go/80731-10> (accessed: 02.08.2019) [in Ukr.].
12. *Pro spavrobitnytstvo u sferi pravovoi okhorony I zakhystu intelektual'noi vlasnosti ta stvorenia Mizhderzhavnoi rady z pytan' pravovoi okhorony I zakhystu intelektual'noi vlasnosti: Uhoda* [On Cooperation in the Field of

- Legal Protection and Protection of Intellectual Property and Establishment of the Interstate Council on Legal Protection and Protection of Intellectual Property: Agreement of 19 November 2010]. Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/997_n31 (accessed: 04/08/2019) [in Ukr.].
13. Pro Stratehiiu staloho rozvytku «Ukraina–2020»: Ukaz Prezydenta Ukrainy [On the Ukraine-2020 Sustainable Development Strategy: Presidential Decree of 12 January 2015 No 5/2015]. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (accessed: 04/08/2019) [in Ukr.].
 14. Pro skhvalenia Kontseptsii reformuvania derzhavnoi systemy pravovoi okhorony intelektual'noi vlasnosti v Ukraini: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy [On approval of the Concept of reforming the state system of legal protection of intellectual property in Ukraine: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated June 1 2016 No 402-p]. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/402-2016%D1%80> (accessed: 02/08/2019) [in Ukr.].
 15. Pytania Ministerstva ekonomichnoho rozvytku I torhivli: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy [Issues of the Ministry of Economic Development and Trade: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 20 August 2014 No 459-2014-p]. Retrieved from <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/459-2014-n> (accessed: 05/08/2019) [in Ukr.].
 16. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro department intelektual'noi vlasnosti: Nakaz Ministerstva ekonomichnoho rozvytku I torhivli Ukrainy [On Approval of the Regulation on the Intellectual Property Department: Order of M-v of Economic Development and Trade of Ukraine dated June 15 2017 No v0871731-17]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0871731-17> (accessed: 05/08/2019) [in Ukr.].
 17. Pro Derzhavnu fikal'nu sluzhbu Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21 travnia 2014 [On the State Fiscal Service of Ukraine: resolution of the Cabinet of Ministers of May 21 2014 No 236]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-n> (accessed: 05.08.2019) [in Ukr.].
 18. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo kul'tury Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy [On approval of the Regulation on the Ministry of Culture of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of September 3 2014 No 495. Retrieved from [http // zakon3.rada.gov.ua/laws/show/495-2014-%D0%BF](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/495-2014-%D0%BF) (accessed: 04/08/2019) [in Ukr.].
 19. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavne ahentstvo Ukrainy z pytan' kino: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy [On approval of the Regulation on the State Agency for Cinema of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated July 17 2014 No 277]. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/277-2014-%D0%BF> (accessed: 07/08/2019).
 20. Pro Sluzhbu Bezpeky Ukrainy: Zakon Ukrainy [On the Security Service of Ukraine: Law of Ukraine of 25 March 1992 No 2740-VIII]. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2229-12> [in Ukr.].
 21. Pro Antymonopol'nyi komitet: Zakon Ukrainy [On the Antimonopoly Committee: Law of Ukraine of 26 November 1993 No 3659-XII]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12> (accessed: 05/08/2019) [in Ukr.].

*Стаття: надійшла до редакції 18.07.2019
прийнята до друку 16.08.2019*

*The article: is received 18.07.2019
is accepted 16.08.2019*